

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Wonen, Maatschappij en Cultuur

DATUM	3 september 2013	REFERENTIE	C. Bugter
ONS NUMMER	80E9FE8A	DOORKIESNUMMER	2988
NUMMER PS	2013WMC44	E-MAILADRES	caroline.bugter@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE			

Onderwerp Statenbrief:

Unesco nominatie Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) versus project Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis en rapportage Heritage Impact Assessment.

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Aanleiding

Het Rijk neemt in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte verantwoordelijkheid voor erfgoed van nationaal belang, waaronder wordt begrepen het UNESCO-werelderfgoed (inclusief de voorlopige lijst). In het besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) draagt het Rijk de provincies op dit erfgoed van nationaal belang in hun ruimtelijke verordeningen te borgen. De provincie Utrecht heeft dat reeds gedaan en heeft in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en in de Cultuurnota aangegeven de UNESCO-ambitie te ondersteunen. Zowel voor Rijk als Provincie geldt behoud door ontwikkeling als uitgangspunt: ontwikkelingen zijn mogelijk mits deze de aan de uitzonderlijke universele waarden verbonden kernkwaliteiten behouden of versterken. In 2012 is door UNESCO een nieuwe richtlijn uitbracht (HIA) om de aantasting van werelderfgoed te meten. Dit was aanleiding voor de Enveloppecommissie Linieland en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) om opdracht te geven tot een Heritage Impact Assessment (HIA) door een onafhankelijk bureau, om te toetsen of het project Lekkanaal/ 3^e kolk Beatrixsluis, de UNESCO-nominatie niet in gevaar brengt. Dit onderzoek is uitgevoerd met instemming van de stuurgroep Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis en heeft in Nederland nog niet eerder plaatsgevonden. De uitkomst van het HIA wijst uit dat gesproken kan worden van een substantiële aantasting van de cultuurhistorische waarde. De rapportage van het HIA is 12 juli 2013 ter besluitvorming voorgelegd aan de stuurgroep Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis waarbij specifiek voor dit onderwerp de voorzitter van de Enveloppe Commissie (EC) Linieland en de RCE aansluiten. In deze stuurgroep is vastgesteld dat de methodiek van de HIA goed is uitgevoerd maar is geen goedkeuring gegeven aan oplossingsrichtingen die buiten de kaders van de bestuursovereenkomst vallen. Voor UNESCO is het van belang gedegen en transparante besluiten te nemen over de planvorming in relatie tot de beoogde nominatie. Inhoudelijk is het nodig reële oplossingsrichtingen nader te verkennen die aantasting van de universele waarden van de NHW kunnen verminderen en procesmatig gaat het om het uitzetten van een strategie voor de nominatie, waar de HIA een onderdeel van vormt. Voor de Provincie is het belangrijk een strategie voor de toekomst te kiezen waarbij behoud door ontwikkeling uitgangspunt blijft. Hiervoor is het noodzakelijk dat wij het standpunt van het Rijk ten aanzien van de optimale weging van beide belangen te kennen. Voorkomen moet worden dat van het project lek kanaal/3^e kolk Beatrixsluis precedentwerking uitgaat waardoor iedere toekomstige ontwikkeling op of nabij de NHW onmogelijk wordt.

Voorgeschiedenis

De provincie heeft tien jaar geleden, het bestemmingsplan voor bedrijvenpark Het Klooster goedgekeurd en dit is ook in werking getreden. De bestuurlijke besluitvorming met de andere overheden t.a.v. het project Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis is afgerond (bestuursovereenkomst 11 juni 2012). De plannen van Rijkswaterstaat voorzien in een zorgvuldige inpassing van de NHW-objecten in het landschappelijke ontwerp. Als vorm van "behoud door ontwikkeling" en beleefbaar maken van de NHW voldoet de ingreep aan de eisen van de PRV. In 2012 heeft UNESCO een nieuwe richtlijn (HIA) uitgebracht om de aantasting van werelderfgoed te "meten" bij o.a. ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de EC Linieland en de RCE reden om deze onafhankelijke toets uit te laten voeren bij het project Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis.

Essentie / samenvatting:

In het kader van het project verbreding Lekkanaal/3^e kolk Beatrixsluis heeft de Enveloppecommissie Linieland via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) opdracht verstrekt om een zogenaamd Heritage Impact Assessment (HIA) op te stellen. Daarbij is ook het bedrijventerrein het Klooster betrokken. Het HIA brengt de consequenties van een project in beeld voor de NHW volgens de criteria die UNESCO aan werelderfgoederen stelt. De uitkomst van dit onderzoek luidt, dat er, ook met eerder voorgestelde en overeengekomen inpassingsmaatregelen, van een substantiële aantasting sprake is. Dit onderzoek geeft aanleiding voor ons om:

- De ministers van OC&W en I&M te verzoeken hun standpunt kenbaar te maken over de wijze waarop de verschillende nationale belangen gewogen moeten worden bij de gebiedsontwikkeling van het Lekkanaal en bedrijventerrein het Klooster;
- op basis daarvan een strategie te ontwikkelen om de werelderfgoed nominatie in stand te houden, zonder dat deze de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen rondom Utrecht frustreert.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Optimale invulling van de drie provinciedoelstellingen die op gespannen voet met elkaar staan:

1. Unesco nominatie voor NHW
2. Beleefbaarheid erfgoed
3. Ruimtelijke ontwikkeling in NHW-gebied

Financiële consequenties

n.v.t.

Vervolgprocedure/voortgang

Na beantwoording van de brieven door de betreffende ministers zal er een Statenvoorstel aan u worden voorgelegd hoe om te gaan met bovenstaand dilemma en, in navolging van de Cultuurnota, ter beantwoording van uw eerdere vragen over de voor- en nadelen van de Unesco--nominatie van de NHW.

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze brief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,